
Uniformering nabestaandenpensioen

Vanwege de grote heterogeniteit in en complexiteit van pensioenregelingen hebben deelnemers veelal slecht of beperkt zicht op hoe hun nabestaandenregeling er precies uit ziet. Daarnaast is er niet altijd sprake van een adequate voorziening, waardoor mensen soms grote financiële risico's lopen. In dit paper presenteert de verzekeringssector voorstellen voor verbetering en uniformering van het nabestaandenpensioen.

De oplossingsrichting die de sector voor ogen heeft bestaat uit twee componenten:

1. Een nabestaandenpensioen op risicobasis bij overlijden van de deelnemer voor pensioendatum. Het nabestaandenpensioen wordt diensttijdafhankelijk en gekoppeld aan het laatstverdiende salaris (bijvoorbeeld een partnerpensioen van 50% en een wezenpensioen van 10%), waardoor het onafhankelijk wordt van de AOW-franchise. Om dit te bewerkstelligen is wijziging van fiscale wetgeving nodig.
2. Een nabestaandenpensioen op opbouwbasis bij overlijden van de gepensioneerde na pensioendatum. Hierbij geldt – net als nu – wel de AOW-franchise.

De verzekeringssector ziet grote voordelen in een uniforme, eenvoudige en veilige invulling van het nabestaandenpensioen conform bovengenoemd voorstel, waardoor er in ieder geval in dit deel van de pensioensector meer uniformiteit in het nabestaandenpensioen wordt aangebracht.

In position papers geeft het Verbond van Verzekeraars zijn mening, standpuntbepaling en argumentatie daarbij over een concreet vraagstuk of actuele ontwikkeling op het snijvlak van politiek, samenleving en verzekeringsbedrijf.

Gebruik (van delen) van de tekst van het position paper is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

Dit position paper is tevens te vinden op de website van het Verbond van Verzekeraars: www.verzekeraars.nl onder de button 'Publicaties/Downloads/Position papers'.

Meer informatie over de inhoud van dit position paper:

dhr. drs. D. Schmitz

telefoon: 0703338606

e-mail: d.schmitz@verzekeraars.nl

Uniformering nabestaandenpensioen

Grote risico's bij ontbreken van adequaat nabestaandenpensioen

De laatste jaren is de nabestaandenvoorziening (Anw) vanuit de overheid versoerd. Uit Netspar [onderzoek](#) blijkt dat de versoeringen slechts deels en zeer versnipperd in pensioenregelingen zijn opgevangen. Vanwege het ontbreken van een adequaat nabestaandenpensioen lopen individuen soms [grote financiële risico's](#) bij het overlijden van een partner (of ouder), vooral wanneer deze overlijdt vóór de pensioendatum. Uit eerder [onderzoek](#) blijkt dat aanvullende pensioenregelingen soms jaarlijks wijzigen en dat het nabestaandenpensioen zeer verschillend is vormgegeven in pensioenregelingen. Door de groeiende dynamiek op de arbeidsmarkt is de kans groter dat deelnemers geconfronteerd worden met een andere pensioenregeling in een andere sector of bij een ander bedrijf. Door de grote heterogeniteit in en complexiteit van pensioenregelingen hebben deelnemers veelal slechts beperkt zicht hoe hun nabestaandenregeling er precies uitziet. Ook politiek staat dit thema volop in de aandacht, getuige ook de [initiatiefnota](#) van Tweede Kamerleden Omtzigt en Bruins.

Uniforme vormgeving nabestaandenpensioen

De verzekeringssector is voorstander van een persoonlijk, solidair en transparant pensioen. Door eenvoudige en eenduidige pensioentoezeggingen krijgen deelnemers beter inzicht in hun pensioen en hun gehele financiële situatie. De verzekeringssector pleit daarnaast voor een meer uniforme vormgeving van het nabestaandenpensioen. We vinden het van belang dat het nabestaandenpensioen onderdeel blijft uitmaken van de arbeidsvoorwaarden (mede vanuit de verzorgingsgedachte van werkgevers). Hierdoor gebeuren er zo min mogelijk ongelukken. De oplossingsrichting die de sector voor ogen heeft bestaat uit twee componenten: een nabestaandenpensioen op risicobasis bij overlijden van de deelnemer voor pensioendatum en een nabestaandenpensioen op opbouwbasis bij overlijden van de gepensioneerde na pensioendatum. De verzekeringssector ziet grote voordelen in een uniforme, eenvoudige en veilige invulling van het nabestaandenpensioen conform bovengenoemd voorstel, waardoor er in ieder geval in dit deel van de pensioensector meer uniformiteit in het nabestaandenpensioen wordt aangebracht.

A. Nabestaandenpensioen bij overlijden van de deelnemer vóór de pensioendatum

Bij overlijden van de deelnemer voor pensioendatum geldt een levenslang nabestaandenpensioen op risicobasis, met als uitkering een bepaald percentage van het laatstverdiende salaris. De uitkering is onafhankelijk van de AOW-franchise en het aantal dienstjaren. Dit zorgt ervoor dat baanwisselingen niet tot problemen leiden en er altijd een adequate, veilig dekking is.

We adviseren om nader te onderzoeken wat een geschikte hoogte van het nabestaandenpensioen zou kunnen zijn. Vooralsnog schatten wij in dat een partner –en wezenpensioen ter hoogte van respectievelijk 50% en 10% van het laatstverdiende salaris een adequate norm is. Omdat dit hoger ligt dan in de huidige situatie¹, verwachten we dat hierdoor tegelijk de bestaande noodzaak voor Anw-hiaatpensioenen bij overlijden voor pensioendatum wordt ondervangen. Omdat in dit voorstel de AOW-franchise en het aantal dienstjaren niet meer van invloed zijn op het nabestaandenpensioen, is wijziging van fiscale wetgeving nodig². In geval van uitdiensttreding, bijvoorbeeld als (gewezen) deelnemers zzp'er zijn geworden kunnen ze – overigens net zoals in de huidige situatie – geen aanspraak meer maken op een nabestaandenpensioen. Deze groep doet er verstandig aan om zelf zorg te dragen voor een passende oplossing voor hun nabestaanden.

¹ De huidige norm bedraagt $70\% \times 70\% = 49\%$ van het gemiddelde inkomen minus AOW-franchise.

² Het is fiscaal mogelijk om een nabestaandenpensioen op risicobasis als percentage van het laatstverdiende inkomen te bieden, maar dan zal de hoogte van het nabestaandenpensioen wel beperkt zijn op basis van de huidige fiscale regels. De maximale hoogte van het risico nabestaandenpensioen is afhankelijk van het aantal maximaal te bereiken dienstjaren bij een werkgever en afgeleid van het pensioengevend salaris (in verband met de aftrek van de AOW-franchise). Daardoor kan een nabestaandenpensioen (veel) lager zijn dan wat van een inkomens vervangende voorziening verwacht mag worden. Wel is het onder voorwaarden mogelijk om de dienstjaren bij vorige werkgevers mee te tellen.

B. Nabestaandenpensioen bij overlijden van de gepensioneerde ná de pensioendatum

Bij overlijden van de deelnemer na pensioendatum geldt er in ieder geval een partnerpensioen op opbouwbasis. Uit [Netspar onderzoek](#) blijkt dat nabestaandenpensioen in de pensioneringsfase over het algemeen adequaat is vormgegeven. In deze fase geldt net als in de huidige situatie de AOW-franchise, omdat er na pensioendatum AOW wordt ontvangen. In een situatie waarbij de partner van de overleden gepensioneerde nog niet met pensioen is, kan een Anw-hiaatpensioen nog steeds uitkomst bieden.

Overgang van huidige naar nieuwe systematiek

De overgang naar de nieuwe systematiek voor premiereregelingen lijkt relatief eenvoudig omdat daar in het overgrote deel al sprake is van een nabestaandenpensioen op risicobasis. Ook voor uitkeringsregelingen met een nabestaandenpensioen op risicobasis lijkt de wijziging beperkt. Voor uitkeringsregelingen met een partnerpensioen op opbouwbasis is dat minder evident. Bij de introductie van de nieuwe systematiek krijg je te maken met al bestaande gefinancierde partnerpensioenen. De verzekeringssector stelt voor om vanaf een bepaald moment volledig over te gaan op de nieuwe systematiek, waarbij het opgebouwde partnerpensioen behouden blijft. Dit impliceert evenwel dat het partnerpensioen bij overlijden voor de pensioendatum – tijdelijk – hoger kan zijn dan beoogd. De mogelijkheden voor vermogensopbouw binnen uitkeringsovereenkomsten worden beperkter, wat leidt tot versobering omdat de opbouw van partnerpensioen in huidige vorm niet meer mogelijk is.

Bepaald of onbepaald partnersysteem?

In pensioenregelingen die uitgaan van een bepaald partnersysteem dient de partner te worden aangemeld in de pensioenregeling om als partner voor het partnerpensioen te kunnen worden aangemerkt. In pensioenregelingen die uitgaan van het zogenoemde onbepaald partnersysteem, hoeft de partner veelal niet te worden aangemeld. Voor grote werkgevers kan de pensioenpremie – op basis van het onbepaald partnersysteem – statistisch correct worden bepaald. Voor kleine werkgevers kan het onbepaald partnersysteem echter tot zeer ongewenste resultaten leiden (zoals hogere premies). De verzekeringssector stelt derhalve voor om per geval te bezien of het bepaald of onbepaald partnersysteem het meest passend is.

Goede communicatie over het nabestaandenpensioen cruciaal

Het is van groot belang dat werkgevers (nieuwe) werknemers goed informeren over het nabestaandenpensioen, zeker als een pensioenregeling geen of een beperkt nabestaandenpensioen kent. Ook pensioenuitvoerders informeren de deelnemer/gepensioneerde hierover, bijvoorbeeld in de 'mijn omgeving', het UPO en www.mijnpensioenoverzicht.nl.

Uniformering partnerdefinitie

De sector is voorstander van het formuleren van een eenduidige definitie van het partnerbegrip. Daarom heeft ze samen met de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid een voorstel gemaakt voor de uniformering van de partnerdefinitie, die zou moeten worden opgenomen in de wet. Dat is nodig omdat iemand in de ene pensioenregeling als ongehuwd samenwonende wel als partner wordt beschouwd en in de andere pensioenregeling niet. Dit leidt tot onduidelijkheid bij deelnemers. Het voorstel van de StAR bevat minimumvoorwaarden voor het partnerbegrip, maar laat ruimte aan sociale partners om soepelere voorwaarden te stellen. Omdat het niet verplicht is om een partnerpensioen aan te bieden, zullen niet alle verschillen in partnerdefinities worden weggenomen. Wel komt er nu een minimumkader. Daardoor ontstaat er meer duidelijkheid voor partners. Bovendien kan een wettelijke minimumnorm op termijn normerend gaan werken. Daarnaast biedt het voorstel meer mogelijkheden voor alle betrokken partijen (sociale partners, overheid, pensioenuitvoerders, pensioenadviseurs) om gezamenlijk hierover te communiceren.